

Gemeente Woerden

Boardletter 2012

Ernst & Young Accountants LLP
Euclideslaan 1
3584 BL Utrecht
Postbus 3053
3502 GB Utrecht
Tel.: +31 (0) 88 - 407 0669
Fax: +31 (0) 88 - 407 3030
www.ey.nl

Aan de Raad van de gemeente Woerden
Postbus 45
3440 AA WOERDEN

Utrecht, 10 januari 2013

Kenmerk: PvL/hu-93REY8

Betreft: boardletter tussentijdse controle 2012

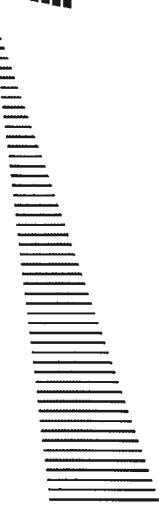
Geachte leden van de Raad,

In het kader van de door de gemeenteraad aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening van de gemeente Woerden, brengen wij u hiermee verslag uit omtrent onze bevindingen naar aanleiding van onze tussentijdse accountantscontrole 2012 bij uw gemeente. Onze werkzaamheden hebben wij in november 2012 verricht en onze bevindingen en aanbevelingen zijn met de ambtelijke organisatie besproken op 27 november jl.

De tussentijdse controle 2012 is gericht op het beoordelen van de opzet, het bestaan en de toetsing van de werking van de (administratieve en interne) organisatie.

- Deze brief is als volgt ingedeeld:
- 1 Bestuurlijke samenvatting
 - 2 Aandachtspunten auditcommissie
 - 3 Overige onderwerpen

Het is onze taak om de opzet, het bestaan en de werking van de beheersorganisatie kritisch te beoordelen en u te adviseren over mogelijke verbeteringen. De inhoud van deze rapportage is daarom naar haar aard kritisch, doch opbouwend, en gaat voorbij aan de vele goed georganiseerde activiteiten en processen in de gemeentelijke organisatie. Wij zijn van mening dat de interne beheersing binnen de gemeente Woerden op orde is en dat er sprake is van een goed fundament.

Wij vertrouwen er op u met deze boardletter adequaat te hebben
geïnformeerd en zijn graag bereid tot het verstrekken van een nadere
toelichting.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. A. Doppenberg RA
Senior manager
drs. J.M.A. Drost RA
Partner

1 Bestuurlijke samenvatting

Inleiding

Onze tussentijdse controle richt zich op de kwaliteit van de bedrijfsvoering en in het bijzonder op de opzet en werking van de beheersmaatregelen om een rechtmatig financieel beheer te waarborgen alsmede een betrouwbare en effectieve informatievoorziening. Daarbij richten wij ons primair op de beheersmaatregelen die zijn opgenomen in de processen die leiden tot significantie posten in de jaarrekening. De significantie van een post wordt naast de omvang bepaald door factoren als complexiteit en het aantal transacties. Door op procesniveau de beheersingsrisico's en -maatregelen te analyseren krijgen wij een beeld van de kwaliteit van het zelfcontrolerend vermogen in de organisatie en van de mate waarin de (tussentijdse) verantwoordingsinformatie getrouw wordt weergegeven. Bij deze analyse van de bedrijfsvoering wordt ook beoordeeld of de inrichting van de besturings- en beheersingsorganisatie, de informatievoorziening en de procesbeheersing voldoende waarborgen bieden voor een doelmatig beheer. Met deze boardletter brengen wij u verslag uit over onze bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de over het boekjaar 2012 uitgevoerde tussentijdse accountantscontrole 2012.

In maart 2013 zullen wij de accountantscontrole over het boekjaar 2012 afronden. Dit betreft onze eerste controle als nieuwe accountant van de gemeente Woerden. Het ontbreekt ons derhalve aan een referentiekader ten opzichte van voorgaande jaren. In deze paragraaf hebben wij een samenvatting opgenomen van de recent door ons opgestelde managementletter welke meer gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen bevat en is gericht aan het College van Burgemeester en Wethouders.

Uw processen zijn op orde

Wij benadrukken dat de opmerkingen in deze boardletter niet als limitatief kunnen worden beschouwd en dat de controle op de juistheid en volledigheid van de posten van de jaarrekening pas bij de accountantscontrole van de jaarrekening 2012 plaatsvindt c.q. wordt voltooid. Na afloop van de jaarrekeningcontrole zullen wij een verslag van bevindingen uitbrengen. In dit verslag rapporteren wij specifiek over de posten in de jaarrekening 2012 en de financiële positie van de gemeente Woerden.

Wij hebben vastgesteld dat de processen van uw gemeente als fundamenteel goed op orde zijn. Evenwel vragen wij uw aandacht voor een aantal onderwerpen, zijnde grondexploitatie, risicomagement en verbonden partijen.

Grondexploitatie

Als gevolg van de economische crisis worden gemeenten geconfronteerd met teruglopende resultaten vanuit haar grondexploitaties. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door lagere opbrengsten vanuit de verkoop van woningen en anderzijds door langere doorlooptijden voor projecten. Ten tijde van onze tussentijdse controle heeft de actualisatie van de exploitatieopzetten nog niet plaatsgevonden. Ons is medegedeeld dat de grondexploitatierberekeningen zullen worden gerealiseerd ten behoeve van de jaarrekening 2012. Deze berekeningen dienen voor een belangrijk deel te bestaan uit aannames op het gebied van opbrengsten- en kostenontwikkelingen en financieel vertaalde risico's. Als onderdeel van onze controle van de balans per 31 december 2012 zullen wij de waardering van de grondexploitatieprojecten nader controleren op basis van de opgeleverde documentatie.

Risicomagement

Aangezien 2012 ons eerste jaar is als accountant van de gemeente Woerden ontbrekt het ons aan een referentiekader met eerdere jaren op dit punt. Ons is medegedeeld dat het thema risicomagement de afgelopen jaren meer aandacht heeft gekregen en dat thans diverse initiatieven zijn genomen om het risicomangement verder te optimaliseren. Hierbij is de ambitie uitgesproken om in 2014 het risicomangement op een dusdanige manier georganiseerd te hebben dat medewerkers risicobewust handelen zodat er zich in essentie geen onverwachte risico's meer kunnen voordoen. Momenteel worden periodiek per afdeling de risico's geïnventariseerd en wordt er (nog) geen directe koppeling gelegd tussen deze risico's en de financiële vertaalslag en het minimaal benodigde weerstandsvermogen van de gemeente. Wel wordt, gelet op het risicoprofiel van de gemeente Woerden, het gewenste weerstandsvermogen benoemd. Dit is thans bepaald op een bedrag van € 100 per inwoner (totaal € 5.000.000). In de paragraaf weerstandsvermogen (in de jaarrekening 2011) is een overzicht opgenomen van onderkende risico's. Zoals opgemerkt kiest de gemeente Woerden ervoor om niet alle risico's expliciet financieel te vertalen, maar om een richtbedrag voor risico's per inwoner te benoemen. Het nadeel van een dergelijke werkwijze is dat risico's die verhoudingsgewijs een groter effect hebben op de gemeente Woerden mogelijk onvoldoende financieel worden vertaald.

Als gemeente Woerden bent u verbonden met een aantal partijen die gedeeltelijk een maatschappelijk of bestuurlijk belang uitoefenen namens de gemeente. In de paragraaf verbonden partijen (in de jaarrekening 2011) wordt een overzicht van verbonden partijen gegeven waarin onder andere het doel en het financiële belang wordt vermeld. Daarnaast is per verbonden partij een samenvatting van de gesignaleerde actuele ontwikkelingen gegeven. Een overzicht van specifiek gesignaleerde risico's per verbonden partij is niet opgenomen. In dit verband willen wij u erop wijzen dat de ontwikkelingen op het gebied van verbonden partijen zich zeer snel opvolgen. Als gevolg van bezuinigingen (mede vanuit het Rijk) op de sociale werkvoorziening, is bijvoorbeeld het landelijke beeld dat gemeenten veelal financiële tekorten van de verbonden partijen dienen aan te vullen. Mede ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening 2012 blijft het daarom van belang de informatie inzake verbonden partijen zoals de Veiligheidsregio Utrecht (VRU), de omgevingsdienst en het Werkvoorzieningschap de Sluis. Hierbij is het overigens van belang de frequentie van de beoordeling van de verbonden partij af te laten hangen van het risico. Bij een laag risico kan worden volstaan met twee toetsingsmomenten per jaar. Bij een hoger risico zal dit frequenter dienen plaats te vinden.

Verbonden partijen

Ons beeld van de interne controle

De financiële rechtmatigheid wordt binnen de gemeente Woerden projectmatig gedurende het jaar door de interne organisatie gecontroleerd. Door beheersingsrisico's op procesniveau te analyseren krijgen wij een beeld van de kwaliteit van het zelfcontroleerde vermogen van de organisatie en de mate waarin de (tussentijdse) verantwoordingsinformatie getrouw en rechtmatig wordt weergegeven. De opzet van de interne toetsingswerkzaamheden is vervat in het "Interne controleplan gemeente Woerden 2012". Dit gemeentebrede controleplan van de gemeente Woerden is erop gericht een uitspraak te doen over het rechtmatig handelen binnen de relevante processen. Onze beoordeling van het controleplan is er mede op gericht om vast te stellen dat alle relevante processen in het plan zijn opgenomen en om vast te stellen dat de uitgevoerde werkzaamheden toereikend zijn.

De basis van het controleplan rechtmatigheidstoezicht wordt gevormd door een inventarisatie van relevante externe en interne regelgeving (normenkader). Het normenkader is dynamisch en voortdurend aan wijzigingen onderhevig. Wij stellen vast dat relevante wijzigingen tijdig zijn gesignaleerd en verwerkt.

De uitvoering van verbijzonderde interne controlewerkzaamheden geschiedt door daartoe aangewezen eigen medewerkers. Deze medewerkers rapporteren hun uitkomsten met geconstateerde bevindingen en aanbevelingen in beginsel aan het afdelingshoofd en de concerncontroller. Op basis van onze beoordeling van de tussentijdse uitkomsten van de checksessies concluderen wij dat de uitvoering van de verbijzonderde interne controle 2012 op schema ligt. Overigens wordt volgens de planning een groot deel van de interne controle in de laatste periode (tot aan het opmaken van de jaarrekening) uitgevoerd.

Interne controle op schema

2 Aandachtspunten auditcommissie

In onze besprekking met de auditcommissie van 11 oktober jl. zijn een drietal aandachtspunten voor de accountant meegegeven. Wij rapporteren in deze boardletter over onze recente bevindingen in dit kader. Gegeven het karakter van onze tussentijdse controle zijn onze bevindingen met name gericht op de achterliggende processen die de benoemde aandachtspunten raken. In het accountantsverslag naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole (voorjaar 2013) zullen wij nader rapporteren over onze bevindingen die wij hebben opgedaan bij de controle van de balans en programmarekening.

2.1 BUIG: externe fraudes in het sociale domein

Binnen de gemeente Woerden bestaan diverse interne beheersingsmaatregelen (controls) om het risico ten aanzien van externe fraude in het Sociale Domein te beheersen. Deze controls zijn voor een deel preventief van aard, waardoor fraude kan worden voorkomen. Een belangrijk voorbeeld van een dergelijke control is dat inkomensconsulenten van de gemeente Woerden werken met frauderisicoprofielen van de organisatie Suwinet. De uitkomst van deze preventieve beoordeling is leidend voor het verdere traject van de aanvraag; wanneer er signalen bestaan voor mogelijke externe fraude dient een uitgebreider aanvraagtraject te worden doorlopen dan wanneer er geen signalen zijn.

Naast preventieve controls zijn ook een aantal detectieve controls te onderkennen. Een voorbeeld hiervan is de procedure omtrant (anonieme) signalen over externe fraude die schriftelijk bij de gemeente binnen komen. Deze signalen worden door de consultenten van de gemeente Woerden geïnventariseerd waarna deze kan besluiten om een signaal door te zetten naar de functionaris welke is belast met de handhaving binnen de gemeente Woerden. Deze functionaris is momenteel gedetacheerd vanuit

de Regionale Sociale Recherche te Nieuwegein (hierna RSRN) waarbij de gemeente Woerden is aangesloten. De functionaris die belast is met handhaving kan ook op basis van eigen initiatief een onderzoek uitvoeren. De medewerker handhaving rapporteert hieromtrent in het kantdossier. Wanneer de zaak niet door de medewerker kan worden afgehandeld bestaat de mogelijkheid om de zaak over te dragen naar de RSRN. Eens per half jaar wordt door de RSRN een rapportage aan de gemeente Woerden verstrekt. Ten behoeve van de jaarafluiting worden tevens de macrocijfers over het betreffende jaar ontvangen. Ons is medegedeeld dat als gevolg van achterstanden bij de RSRN over het afgelopen jaar (2012) nog geen verantwoording heeft plaatsgevonden. Tevens hebben wij geconstateerd dat het periodiek commissieoverleg tussen de RSRN en de aangesloten gemeenten nog niet heeft plaatsgevonden.

Aanbeveling

- Wij adviseren u toe te zien op een juiste en volledige informatievoorziening vanuit de Regionale Sociale Recherche te Nieuwegein teneinde tijdig te kunnen te anticiperen op mogelijke geconstateerde externe fraude.

Ten aanzien van de uitvoering van Sociale Zaken zal door u vanaf 2013 een samenwerking worden aangegaan met een aantal gemeenten in de regio en een SW-bedrijf (De Sluis Groep) waarbij 'Het Nieuwe Werkbedrijf (hierna HNW) zal worden opgericht. Het structureel borgen van de fraude alertheid is een van de kernpunten die binnen HNW in samenspraak met het SW-bedrijf en de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zullen worden uitgewerkt. Ons is medegedeeld dat hier toe ambtelijk een beleidsstuk zal worden opgesteld dat daar verdere richting aan zal geven. Tevens zal met de oprichting van HNW een nulmeting plaatsvinden waarbij het gehele uitkeringenbestand opnieuw zal worden gescreend.

Wij adviseren u het handhavingsbeleid een belangrijk onderdeel te laten zijn binnen de nieuw op te richten organisatie 'Het Nieuwe Werkbedrijf' teneinde het risico op onrechtmatige en/of frauduleuze uitkeringen te minimaliseren.

Aanbeveling

2.2 Totstandkoming van de bouwleges

Volgens de Gemeentewet mag de hoogte van het legestarief maximaal kostendekkend zijn. In het legestarief mogen de directe en indirecte kosten worden doorberekend voor het product wat de gemeente oplevert. Directe kosten zijn kosten die rechtstreeks samenhangen met de verrichte dienstverlening. Daarbij valt te denken aan directe loonkosten, directe kapitaallasten en directe materiële kosten. Indirecte kosten zijn kosten die niet rechtstreeks met de door de gemeente verleende diensten samenhangen. Deze kosten kunnen door middel van een verdeelsleutel aan specifieke producten en diensten worden toegerekend voor zover deze in enig verband staan met de specifieke dienstverlening.

Gegeven het huidige economische klimaat is het reëel te veronderstellen dat de opbrengsten uit bouwleges en omgevingsvergunningen afnemen. Er is minder sprake van verbouwingen en ook de bouw van nieuwe woningen is in algehele zin fors afgenomen. Wij constateren dat in de begroting 2013 terecht rekening is gehouden met een afname. Ten opzichte van 2011 wordt in 2013 een daling van de baten uit bouwleges en omgevingsvergunningen verwacht van € 0,5 miljoen.

Inzake de bouwleges en omgevingsvergunningen worden de volgende bedragen begroot (ontneemt aan de programmabegroting 2013, bedragen x € 1.000):

	2011	2012	2013
lasten	1.779	1.482	1.425
baten	1.750	1.513	1.249
saldo	29	31-	176
	-2%	-2%	12%

Figuur 1 - Begrote lasten en baten bouwleges. 2011 betreft werkelijk gerealiseerd.

Uit deze opstelling blijkt dat voor de jaren 2011 en 2012 slechts sprake is van een geringe onderschrijding (+2%) respectievelijk overschrijding (-2%) van de baten ten opzichte van de lasten. Volgens de begroting 2013 neemt het verschil tussen de baten en lasten toe. Dit gegeven wordt grotendeels verklaard doordat de lasten voor de bouwleges en omgevingsvergunningen voor een groot deel bestaan uit vaste lasten. Deze lasten zijn derhalve niet variabel en daalen niet direct mee met de afname van het aantal vergunningaanvragen.

- Wij adviseren u te onderzoeken of de vaste lasten die samenhangen met het proces van omgevingsvergunningen en bouwleges nader in lijn gebracht kunnen worden met de aangenomen baten.

Aanbeveling

2.3 Managementinformatie omtrent investeringen

De Tweede Kamer behandelt binnenkort het wetvoorstel Houdbare Overheidsfinanciën. In dit wetsvoorstel is de verankering van de Europese regelgeving ten aanzien van het landelijke begrotingstekort geregeld, waarbij de Europese grens van 3% is doorvertaald naar de decentrale overheden. Bij het onveranderd aannemen van dit wetsvoorstel kan dit grote gevolgen hebben voor het investeringsbeleid van uw gemeente.

Met name het verschil in de toepassing van het kasstelsel bij het rijk (en de berekening van het EMU-saldo) en het stelsel van baten en lasten bij gemeenten heeft gevolgen. Het gevolg hiervan is dat ook investeringen en het inzetten van gespaarde reserves leiden tot bestedingen die meetellen in het begrotingstekort. Door het rijk worden aan gemeenten normen toegekend waarbinnen gemeenten mogen handelen. Overtreding van de norm kan leiden tot een boete. Op basis van de septembercirculaire is door het rijk berekend dat het maximale EMU-saldo 2013 ongeveer € 23,3 miljoen bedraagt.

In uw begroting 2013 is een berekening van het EMU-saldo opgenomen. Deze berekening sluit niet met een positief EMU-saldo over de jaren 2012, 2013 en 2014. De positieve saldi komen voor een belangrijk deel tot stand door de begrote opbrengsten uit de verkoop van grond.

Omschrijving	2012	2013	2014
Exploitatiesaldo voor toevoeging/onttrekking reserves	+5.320	+ 261	-3.948
Afschrijvingen	7.021	10.926	18.561
Bruto dotaties aan voorzieningen	0	0	0
Investeringen in materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	7.945	-12.036	-23.676
Aankoop grond, bouw-, woonruim maken e.d.	10.247	7.815	5.668
Opbrengsten uit verkoop van grond	11.267	9.827	15.627
Berekend EMU-saldo Gemeente Woerden	5.416	1.163	896
Het EMU-saldo over het 1 ^e kwartaal 2012 bedroeg € 2.398 en over het 2 ^e kwartaal 2012 €17 (bedragen x 1.000).			

Figuur 2 - Uit: programmabegroting 2013, pagina 63

- Wij adviseren u de effecten van de wet Hof en schatkistbankieren in kaart te brengen. Door middel van het (periodiek) opstellen van liquiditeitsprognoses, investeringsplanningen en scenarioanalyse kan de concrete impact van deze ontwikkelingen op de gemeente Woerden vastgesteld worden.

Aanbeveling

3 Overige onderwerpen

3.1 Belastingplicht voor overheidsbedrijven

Op 11 mei jl. heeft de staatssecretaris van Financiën zijn notitie “Belastingplicht overheidsbedrijven” aan de Eerste en Tweede Kamer aangeboden. De essentie van de notitie is om te komen tot een belastingstelsel, waarbij overheidsbedrijven geen concurrentievoordeel hebben. In het kort betekent het voorstel dat alle door publiekrechtelijke bedrijven gehouden BV’s en NV’s belastingplichtig worden en dat voor publiekrechtelijke rechtspersonen een belastingplicht ontstaat voor zover zij een onderneming bedrijven. Het kan dus zijn dat onderdelen van uw huisvesting onder de belastingplicht vallen.

Voorts heeft de staatssecretaris voor ogen dat alle activiteiten waarvan hij vindt dat deze tot vennootschapsbelastingplicht zouden moeten leiden, verplicht moeten worden ondergebracht in een indirect overheidsbedrijf. Dit kan naast praktische implicaties ook leiden tot een impact op de financiële positie en de juridische structuur van overheidsinstellingen.

3.2 Public managementletter NBA

Op 6 juni 2012 heeft de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) een publieke managementletter uitgebracht. In deze publieke managementletter staan gemeenten centraal, en worden vijf signalen en aanbevelingen gedaan die naar de mening van de NBA aandacht van het college en de raad verdienen. Een van deze signalen is de huidige trend om steeds meer overheidstatken over te hevelen naar gemeenten: “taak op taak, risico op risico”. Deze overheveling gaat vaak gepaard met een budgetkorting. Gemeenten moeten derhalve meer met minder doen. De NBA wijst op het belang om ervoor te zorgen dat de interne beheersing is voorbereid op de komst van deze nieuwe taken.

3.3 Regionale uitvoeringsdiensten

Gemeenten en provincies gaan samenwerken in regionale uitvoeringsdiensten (RUD’s) om de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van complexe en bovenlokale milieugereleerde uitvoeringstaken te verbeteren. Door het Rijk, IPO, Unie van Waterschappen en VNG is bevestigd dat de Regionale Uitvoeringsdiensten per 1 januari 2013 opgericht moeten zijn. Dat betekent dat er voor die tijd nog het nodige dient te gebeuren. Het ministerie kan gemeenten die niet bereid zijn om deze afspraken per begin 2013 na te komen, van hun bevoegdheden te ontheffen. Dat betekent dat gemeenten niet langer bevoegd zouden zijn om vergunningen te verlenen en te handhaven voor milieuspecten.

Met de oprichting van de RUD’s is landelijk een totale investering gemoed van afgerond € 182 miljoen. Door een oplopende efficiencywinst wordt beoogd dit bedrag binnen zes jaar terug te verdienen. Na die zes jaar leveren de RUD’s een structurele besparing op van € 44 miljoen per jaar, waarvan € 24 miljoen ten goede komt aan gemeenten en € 20 miljoen aan provincies. Aangezien de oprichtingskosten aanzienlijk kunnen oplopen voor gemeenten, is er door de VNG en IPO een tegemoetkoming gevraagd voor de oprichtingskosten, zodat de terugverdielperiode teruggebracht kan worden. Het ministerie wil echter eerst overige alternatieven geïnventariseerd hebben om de terugverdielperiode tot een acceptabel niveau terug te brengen, bijvoorbeeld door de inbreng van meer taken bij de RUD’s. Binnenkort zal tijdens een bestuurlijk overleg tussen betrokken partijen opnieuw naar de alternatieven gekeken worden.

3.4 Automatisering

Sinds 2006 beoordeelt Ernst & Young jaarlijks de volwassenheid van de digitale dienstverlening van alle 415 Nederlandse gemeenten. Per gemeente is onderzocht in welke mate de burger interactief producten kan afnemen. Verder zijn andere belangrijke aspecten van digitale dienstverlening onderzocht zoals de effectiviteit van de zoekmachine, de response van gemeenten op e-mail en het gebruik van DigiD.

De gemeente Woerden scoort ten aanzien van de digitalisering van burgerproducten hoger dan de gemiddelde gemeente. Dit geldt niet voor de effectiviteit van de zoekmachine. De zoekmachine van de gemeente scoort laag ten aanzien van zoekopdrachten met spellfouten. De gemeente zou haar dienstverlening kunnen verbeteren door de effectiviteit van de zoekmachine te optimaliseren.

Verder is onderzocht of gemeenten het gebruik van het digitale loket stimuleren door prijsdifferentiatie te hanteren ten opzichte van de reguliere kanalen zoals het fysieke loket. Landelijk gezien is de gemeente Woerden op dit onderwerp geen voorloper. De burger betaalt voor een uitreksel uit het GBA aan het fysieke en digitale loket dezelfde prijs. Slechts 15% van de Nederlandse gemeenten biedt bijvoorbeeld momenteel online een uitreksel GBA goedkoper aan dan via het fysieke kanaal. Door middel van prijsdifferentiatie bestaat de mogelijkheid tot kanaalsturing. Wanneer het digitale loket goed is aangesloten op de operationele processen kan dit leiden tot lastenverluchting.

3.5 Regeerakkoord oktober 2012

Er spelen op dit moment een groot aantal actuele ontwikkelingen in gemeenteland. Het nieuwe kabinet heeft op 29 oktober 2012 haar regeerakkoord gepresenteerd.

De belangrijkste besluiten en voornemens zijn:

- In het kader van de WMO worden gemeenten geheel verantwoordelijk voor de activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding en verzorging. De aanspraken op huishoudelijke hulp worden vervangen door een maatwerkvoorziening voor degenen die het echt nodig hebben en het niet uit eigen middelen kunnen betalen. De gemeenten wordt een ruime beleidsvrijheid gegeven met betrekking tot de concrete invulling van deze gedecentraliseerde voorzieningen. Daarnaast komt er binnen de WMO een plicht tot hergebruik van rolstoelen en scootmobieren.
- Het wetsvoorstel Werken naar Vermogen wordt vervangen door een nieuwe Participatiewet die op 1 januari 2014 wordt ingevoerd. Deze Participatiewet voegt de WWB, WSW en een deel van de Wajong samen. Instroom in de WSW in zijn huidige vorm van voorwaarden wordt gestopt. Gemeenten krijgen binnen de kaders van de participatiewet de ruimte om beschut werk zelf te organiseren als voorziening. De IAOW zal per 1 januari 2014 komen te vervallen. Tenslotte zal in de WWB worden vastgelegd dat de uitkerings tijdelijk wordt gestopt als de sollicitatieplicht niet wordt nageleefd.
- Het participatiebudget zal worden gekort. De korting zal voor 30% worden verhaald op het re-integratiebudget van het UWV en voor 70% op het participatiebudget van gemeenten.

- Het btw-compensatiefonds zal worden afgeschaft. Met ingang van 2014 kunnen geen vorderingen meer ontstaan bij het btw-compensatiefonds, aangezien het fonds wordt afgeschafft met ingang van 2015. De middelen uit het btw-compensatiefonds worden overgeheveld naar het Gemeentefonds (en Provinciefonds) waarbij er een taakstellende structurele korting van 350 miljoen zal plaatsvinden.
- Voor de lange termijn heeft het nieuwe kabinet gemeenten van tenminste honderdduizend inwoners voor ogen. Dit heeft gevolgen voor het overleg en de vormgeving van decentralisaties en financieringsarrangementen. Het doel is om in 2025 tot een resterend aantal gemeenten van 100-150 te komen.
- Tot slot gaan decentrale overheden in 2013 verplicht schatkistbankieren. Dit leidt tot een daling van de Nederlandse schuld en daarnaast worden de risico's van beleggen voor decentrale overheden gereduceerd

